
Vážené soudružky a soudruzi, kolegové a kolegyně,

zahajujeme dnes vědeckou konferenci na téma Divadlo v české kultuře 19. století připravenou Ústavem teorie a dějin umění ČSAV ve spolupráci s Národní galerií v Praze. Naše jednání probíhá jako první vědecké zasedání uspořádané v souvislosti s Rokem českého divadla. Volba tématu našeho jednání nebyla tedy náhodná.

Divadlo v dějinách našeho národa plnilo vždy politickou úlohu. Zápas o české divadlo v 19. století byl zápasem politickým. Konstituování českého divadla bylo chápáno jako konstituování národní svébytnosti nejenom ve sféře duchovní, ale především v oblasti politické. Vznik českého divadla byl významným politickým činem. Divadlo v Čechách nikdy nebylo pouze uměním pro umění.

Teprve v současné době začínáme poznávat české národní obrození jako nikoli pouze literární, ale především politický proces. Dnes stojíme na počátku výzkumu této otázky. Do těchto skutečností se promítá filozofická reflexe, podle níž byl v Čechách svět již dávno chápán jako veliké divadlo.

Již v době třicetileté války vychází řada letáků zobrazujících válčící mocnosti a jednotlivé mocnáře jako účastníky velikého baletu. Tento balet válčících mocností, kde jednotlivé státy a jejich představitelé tančili vždy novou taneční figuru podle rozvoje válečných událostí, plně odpovídal onomu Labyrintu světa, který tak přesvědčivě zachytila sbírka historických pramenů zvaná Theatrum europaeum. Dění vysoké politiky bylo chápáno jako divadlo.

Ona přeměna divadla světa ve svět divadla přinášela v době třicetileté války, stejně jako ve 20. století, vzpomeňme jen díla Bertolta Brechta, humanizující proměnu — změnit nelidský svět skutečnosti v lidský svět divadla. O těchto otázkách bude jednat naše konference. Přeji jejímu jednání mnoho zdaru.

Jiří Dvorský